

॥ ६३ ॥ प्रबर्हःश्रेष्ठःप्रगल्भोवक्ता ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ मंडमयधृतमतिस्वादुइतिहिप्रसिद्धं ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ जीवतत्त्ववक्तुमुपक्रमते अबुध्यमानामिति जडाप्रकृतिःपुंसाप्रकाशयेनतुपुमान्वक्तु
 त्या तेनजीवस्यबुद्ध्याद्यगोचरत्वेननिष्कलत्वमुक्तं ॥ ७० ॥ अनेनपंचविशेनप्रतिबोधेनबोधप्रतिबिंबालनातत् तांप्रकृतिप्रधानंप्रधीयतेऽस्मिंश्चित्च्छायेतियोगात्प्रधानसंज्ञंप्रवदंति एतेनचित्च्छायापन्नाबु
 द्धिरेवाहंप्रत्ययविषयइत्युक्तं यथाश्रुतिनिदर्शनात् एकएवतुभूतात्माभूतेभूतेव्यवस्थितः एकधाबहुधाचैवदृश्यतेजलचंद्रवदितिजलचंद्रदृष्टांतादित्यर्थः ॥ ७१ ॥ पश्यन्मिति चिदाभासादन्यःसाक्षीपश्यन्
 जाग्रदादौपुं प्रकृत्योर्विवेकख्यातिकालेवापश्यन्सविकारंचतुर्विंशंपंचविंशंचपश्यति एतेनयःसाक्षीसएवसाक्ष्येणसंबन्धश्चेत्यंचविशोभवतिसाक्ष्येणवि
 देवतेभ्यःपितृभ्यश्चैतेभ्यस्ततस्ततः ॥ प्राप्तमेतन्मयाकृत्स्नंवेद्यं नित्यंवदंत्युत ॥ ६३ ॥ तस्मात्तद्वैभवदुद्ध्याश्रोतुमिच्छामिब्राह्मण ॥ भवान्प्रबर्हःशास्त्राणांप्र
 गल्भश्चातिबुद्धिमान् ॥ ६४ ॥ नतवाविदितं किंचिद्भवान्श्रुतिनिधिःस्थितः ॥ कथ्यतेदेवलोकैचपितृलोकैचब्राह्मण ॥ ६५ ॥ ब्रह्मलोकगताश्चैवकथयंतिमहर्षयः ॥
 पतिश्चतपतांशश्चदादित्यस्तवभाषिता ॥ ६६ ॥ सांख्यज्ञानंत्वयाब्रह्मन्नावांसंकृत्स्नमेवच ॥ तथैवयोगशास्त्रंचयाज्ञवल्क्यविशेषतः ॥ ६७ ॥ निःसंदिग्धंप्रबुद्ध
 स्त्वंबुध्यमानश्चराचरं ॥ श्रोतुमिच्छामितज्ज्ञानंधृतंमंडमयंयथा ॥ ६८ ॥ याज्ञवल्क्यउवाच कृत्स्नधारिणमेवत्वांमन्यंगंधर्वसत्तम ॥ जिज्ञाससेचमां
 राजंस्तन्निबोधयथाश्रुतं ॥ ६९ ॥ अबुध्यमानांप्रकृतिबुध्यतेपंचविंशकः ॥ नतुबुध्यतिगंधर्वप्रकृतिःपंचविंशकं ॥ ७० ॥ अनेनप्रतिबोधेनप्रधानंप्रवदंतितत् ॥
 सांख्ययोगाश्चतत्त्वज्ञायथाश्रुतिनिदर्शनात् ॥ ७१ ॥ पश्यंस्तथैवचापश्यन्पश्यत्यन्यःसदानघ ॥ षड्विंशंपंचविंशंचचतुर्विंशंचपश्यति ॥ ७२ ॥ नतुपश्यतिप
 श्यंस्तुयश्चैनमनपश्यति ॥ पंचविंशोभिमन्येतनान्योस्तिपरतोमम ॥ ७३ ॥ नचतुर्विंशकोग्राह्योमनुजैर्ज्ञानदर्शिभिः ॥ मत्स्यश्चोदकमन्वेतिप्रवर्ततप्रवर्तना
 त् ॥ ७४ ॥ यथैवबुध्यतेमत्स्यस्तथैषोष्यनुबुध्यते ॥ सस्नेहात्सहवासाच्चसाभिमानाच्चनित्यशः ॥ ७५ ॥ सनिमज्जतिकालस्ययदैकत्वंनबुध्यते ॥ उन्मज्जतिहिका
 लस्यसमत्वेनाभिसंहतः ॥ ७६ ॥ यदातुमन्यतेन्योहमन्यएषइतिद्विजः ॥ तदासकेवलीभूतःषड्विंशमनुपश्यति ॥ ७७ ॥ अन्यश्चराजन्यवरस्तथान्यःपंचविंश
 कः ॥ तत्स्थानाच्चानुपश्यंति एकएवेतिसाधवः ॥ ७८ ॥ तेनैतन्नाभिनंदंतिपंचविंशकमच्युतं ॥ जन्ममृत्युभयाद्गोतायोगाःसांख्याश्चकाश्यप ॥ षड्विंशमनु
 पश्यंतःशुचयस्तत्परायणाः ॥ ७९ ॥

युक्तःषड्विंशइत्युक्तं ॥ ७२ ॥ षड्विंशस्यादृढतत्वंवदन्चतुर्विंशस्यात्मत्वंलोकायतसौगतसंमतंनिरस्यति पंचविंशइति ॥ ७३ ॥ नपासआत्मभावेनेतिशेषः ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ कालस्यकालेनएकत्वंषड्विंशाद
 भेदं मज्जनोन्मज्जनेसंसारमोक्षौ समत्वेनज्ञातेनब्रह्मभावेन ॥ ७६ ॥ तमेवकालमाह यदेति अहंचिदात्मा एषोहमर्थादिरनात्मा ॥ ७७ ॥ प्रागुक्तंजीवेशयोरेवंपरात्मशानि अन्यइति वरःषड्विंशः तत्स्थाना
 दितिभावप्रधानोनिर्देशः वरस्यावराधिष्ठानत्वादित्यर्थः अवरस्यरज्जुरगवद्वाधेसतिबरएकएवेतिसाधवोनुभवन्तीतिभावः ॥ ७८ ॥ तेइतिसार्धंश्लोकोव्याख्यातः ॥ ७९ ॥